

Оподаткування собак у Галичині середини ХІХ – початку ХХ століття

З метою регулювання чисельності собак широко застосовувалось оподаткування власників собак. У 1830 році у Берліні було запроваджено податок на собак. У Відні аналогічний податок запроваджено у 1870 році. Завдяки цьому податку у цьому ж році до міського бюджету надійшло 42000 золотих. У 1895 році у Відні нараховувалось 32750 собак, а податок становив 4 золотих за собаку.

Аналогічний податок вперше в Галичині запроваджується у Львові відповідно до Закону, підписаного Францом Йозефом 19 грудня 1872 року: визначалось, що на кожного собаку, що знаходиться на території міста Львова, слід сплачувати 2 золотих. Оплату треба було здійснювати щорічно у січні місяці. Сплаті податку підлягали собаки, які перебувають на території Львова більше чотирнадцяти днів. Вартість оплати становила суму як за цілий рік. Не підлягали оплаті щенята, які смокчуть молоко. За невиконання цих норм існував штраф у двійному розмірі – 4 золотих. Хоча й Станиславів вважався у Галичині третім містом після Львова та Кракова, але аналогічний закон щодо накладення податків на власників собак було ухвалено після запровадження його у Львові. Закон був підписаний імператором у Люксембурзі 22 липня 1876 року, а в дію вступав з 1 січня 1877 року.

29 листопада 1877 року виходить Закон про сплату податку за собак на території Кракова. Особливістю цього закону було те, що оплата ділилась на півріччя: I – з 1 січня - 1 липня, II – з 1 липня по 1 січня; за кожного собаку потрібно було сплатити по 4 золотих. Відзначалось, що від сплати податку звільнялись власники щенят до 10 днів народження та собак, які використовуються для сторожування. Також звільнялись від податку власники собак, які постійно не проживали на території Кракова, але деякий час (не більш трьох місяців) знаходились у Кракові. Магістрат Кракова зобов'язаний був щорічно складати список собак, які знаходяться на території міста. Інформацію у Краківський магістрат про утримання собак повинні були подавати як власники будинків, так і квартиранти. За невиконання цих вимог був передбачений штраф від 2 до 5 золотих. У випадку, коли власник собаки продав собаку, або вона загинула, він

був зобов'язаний в 14-денний термін повідомити магістрат і, тим самим, звільнявся від подальших оплат, але оплачені кошти вже назад не повертались. Пункт 9 визначав, що на підтвердження оплати податку власнику собаки видавався жетон, який необхідно було прикріпити до нашійника собаки. Собак, які знаходились у Кракові без відповідного жетона, виловлювали працівники магістрату, а через три дні їх знищували, якщо не з'явився в магістрат власник собаки. Власники собак могли забрати тварину лише після сплати штрафу. Слід відмітити, що з метою ідентифікації собак на засіданні Галицького сейму 10 січня 1887 року граф Станіслав Бадені запропонував встановити посвідчення для собак. У 1912 році у Кракові податок становив 8 крон, що відповідало 4 золотим ринським. До міського бюджету Кракова надійшло в 1908 році 10212 крон податку, а у 1909 році – 11337 крон. Для Санока Закон вступив в дію з 1 листопада 1884 року. З 27 листопада 1884 року гміні Тарнув надавалось право оподатковувати власників самців на 3 золотих, самиць – на 2 золотих. Тобто, простежується тенденція, що у менших містах податок був меншим. З 2 березня 1887 року у Перемишлі вводилась плата – 2 золотих від самця і один – від самиці. З 18 березня 1888 року власники собак у Заліщиках повинні були сплатити 1,50 золотого за собаку, не зважаючи на стат'ю, що становило найменший податок з усіх міст Галичини.

Аналіз ситуації суспільного життя в економічній, соціальній, гуманітарних сферах дозволяє краще зрозуміти формування політики Галичини щодо утримання собак. У стенограмах Галицького сейму збереглися дискусії тогочасних депутатів, які представляли думку тогочасного суспільства та формували законодавче забезпечення щодо державного регулювання утримання собак у Галичині. Так, на засіданні Галицького сейму 28 грудня 1901 року розглядалось звернення ради міста Пшеворск щодо встановлення податку на собак – по 2 золотих від собаки. Також цього дня розглядалось питання оподаткування собак у місті Ланьцут. Противником оподаткування собак був священник-єзуїт С. Стояновський. Він аргументував свою позицію тим, що у малих містечках собаки в основному виконують практичну роль – охороняють майно своїх власників, а не так, як у Львові та Кракові, де собак використовують

для розваг. Тому у цих містах доцільно запроваджувати податок. Він запропонував у малих містечках оподатковувати лише собак кімнатних та мисливських порід. Він також звертав увагу на те, що цю норму необхідно чітко виписати у законі, а не давати на відкуп місцевим громадам, так як на цьому питанні спостерігаються великі зловживання. Особливо це часто відбувається через релігійні конфлікти: євреї, які негативно ставляться до собак і практично їх не утримують, маючи більшість у радах міст, дошкуляють християнам тим, що виставляють високі податки за утримання собак. На засіданні Галицького сейму 29 грудня 1902 року він звернув увагу на соціальні аспекти щодо утримання собак, зокрема, на військових, які є, зазвичай, багатими людьми і мають високі зарплати, а взагалі звільнені від оподаткування собак, а здебільшого використовують собак для відпочинку під час полювання.

25 вересня 1888 року польський політик, уродженець Калуша Францішек Смолька виступив з доповіддю у Галицькому сеймі про встановлення податку на собак у Бережанах, вказуючи що 23 грудня 1886 року гмінна рада Бережан вже затвердила проект Закону про запровадження оподаткування собак у Бережанах: за самця – 3 золотих; за самку – 1 золотий.

На питання оподаткування собак мали вплив й громадські організації. Так, у 1905 році у Пешті проходив VIII Міжнародний ветеринарний конгрес. З питань утримання собак в Австро-Угорській імперії виступав ветеринарний лікар Йозеф Шпільман, зробивши історичний екскурс щодо питання регулювання собак на законодавчому рівні у країнах Європи, яке сформовано: в Австрії – 29 лютого 1880, Угорщині – 24 березня 1885 року, Німеччині – 23 червня 1880 року, Швейцарії – 1872 р., Франції – 1881 році. Він відзначив, що у всіх країнах Європи законодавство побудоване на однакових принципах, а саме: правила знищення бродячих собак, які підозрюються на сказ; лікування підозрілих на сказ тварин проводити лише під наглядом влади, заборона вживання м'яса, молока, зняття шкіри з тварин, які підозрюються на сказ; спосіб знищення трупів тварин, карантин собак, коней, ВРХ, свиней, які мали контакт зі скаженими собаками, на три місяці, накладення карантинних обмежень з заборонаю на певний час у місцевості утримувати собак і котів. На початку ХХ століття багато країн

вживали заходи щодо ефективного контролю за рухом собак, обов'язку виводити у публічні місця собак з намордником, зменшення собак у містах через підвищення податку на собак, заборона експорту собак з-за кордону. Доповідач ставив у приклад владу Німеччину, яка подолала сказ і, там не лише найжорсткіше законодавство, але й його правозастосування. Особливо це стосується контролю за бродячими собаками.

Оподаткування власників собак у Галичині середини XIX – початку XX ст.
[Text]: матер. Тринадцятої міжнародної наукової конференції (24-25 жовтня 2019 р., Дніпро)